

Asia: VN/27997/2023

Lausuntopyyntö Kansallisesta ruokastrategiasta 2040

Luku 3.1: Reiluus ja kannattavuus

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.1: Kannattavuus ja reiluus

Strategiassa tunnistetaan ruokajärjestelmän merkitys elinkeinoelämälle ja alueiden elinvoimalle. Etelä-Savossa kannattavuuden ja reiluuden vahvistaminen edellyttää konkreettisia toimia pk-yritysten ja alkutuottajien aseman parantamiseksi. Alueella on runsaasti pieniä yrityksiä ja vahva luonnontuoteala, jonka potentiaali on vielä vajaasti hyödynnetty.

Etelä-Savossa ruokajärjestelmän kannattavuuden ja reiluuden vahvistaminen edellyttää konkreettisia toimia alkutuottajien ja pk-yritysten aseman parantamiseksi. Alueella on runsaasti pieniä ja keskisuuria yrityksiä sekä vahva luonnontuoteala, jonka potentiaali on edelleen alihyödynnetty. Arvonlisän jakautumista tasaisemmin koko ketjussa tulee edistää, ja pk-yritysten kasvun ja kansainvälistymisen tukeminen on keskeistä myös alueellisen elinvoiman näkökulmasta.

Strateginen tavoite 1: Arvonlisä jakautuu aiempaa tasaisemmin ruokaketjussa

Huomioita ja havaintoja

Arvonlisän tasaisempi jakautuminen koko ruokaketjussa on keskeinen tavoite. Pk-yritysten asemaa tulee vahvistaa, ja niiden kasvua, uudistumista sekä kansainvälistymistä tukea, jotta koko ketjun kannattavuus paranee.

Strateginen tavoite 2: Ruokavienti ja kansainvälinen kilpailukyky kasvaa

Huomioita ja havaintoja

Pk-yritysten kansainvälistymisen tukeminen on tärkeää myös alueellisen elinvoiman näkökulmasta. Etelä-Savossa on potentiaalia erityisesti luonnontuotealalla, jonka vientimahdollisuuksia tulisi kehittää.

Strateginen tavoite 3: Ruoka-ala on houkutteleva ja reilu

Huomioita ja havaintoja

Ruoka-alan houkuttelevuutta voidaan vahvistaa tukemalla sukupolvenvaihdoksia ja uusien yrittäjien polkua. Etelä-Savossa yrittäjäkunnan ikärakenne on haasteellinen, ja strategian tulee vastata tähän.

Strateginen tavoite 4: Tuotantoeläinten hyvinvointi lisääntyy ja lisää väliotsikko

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 5: Reilu datatalous luo arvoa ruokajärjestelmään

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 3.2: Huoltovarmuus

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.2: Huoltovarmuus

Huoltovarmuuden turvaaminen edellyttää pitkäjänteistä panostusta kotimaiseen tuotantoon ja tuotantopanosten saatavuuteen. Etelä-Savossa hajautettu tuotantorakenne ja maaseudun elinvoima ovat huoltovarmuuden kulmakiviä.

Huoltovarmuuden ja omavaraisuuden turvaaminen vaatii pitkäjänteistä panostusta kotimaiseen tuotantoon, tuotantopanosten saatavuuteen ja kriisinkestävyyteen. Etelä-Savossa hajautettu tuotantorakenne, monipuolinen yritystoiminta ja maaseudun elinvoima ovat avainasemassa. On tärkeää, että strategian toimeenpanossa huomioidaan myös maaseudun yritysten ja alkutuottajien hyvinvointi sekä sukupolvenvaihdosten ja uusien yrittäjien tukeminen, sillä alueella yrittäjäkunnan ikärakenne on haasteellinen.

Strateginen tavoite 1: Riskienhallinta vahvistuu ruokajärjestelmässä

Huomioita ja havaintoja

Kriisinkestävyyden parantaminen vaatii kotimaisen tuotannon vahvistamista ja tuotantopanosten saatavuuden varmistamista. Alueellinen hajautus tukee riskienhallintaa.

Strateginen tavoite 2: Ruuantuotannon jatkuvuus turvataan

Huomioita ja havaintoja

Tuotannon jatkuvuus edellyttää yrittäjien hyvinvoinnin tukemista, erityisesti maaseudulla. Sukupolvenvaihdosten ja uusien yrittäjien tukeminen on keskeistä jatkuvuuden varmistamiseksi.

Strateginen tavoite 3: Tuotantopanosten omavaraisuusaste nousee

Huomioita ja havaintoja

Kotimaisen tuotannon ja tuotantopanosten saatavuuden vahvistaminen tukee omavaraisuutta ja ruokajärjestelmän kestävyyttä.

Luku 3.3: Luonnon kantokyky

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.3. luonnon kantokyky

Ilmastotavoitteiden saavuttaminen ja luonnon kantokyvyn vahvistaminen edellyttävät investointeja uusiin teknologioihin, kiertotalouteen ja kestävään tuotantoon. Yritysten mahdollisuuksia kehittää innovaatioita tulee tukea rahoituksen ja sääntelyn keinoin.

Strateginen tavoite 1: Ruokaketjun ilmastovaikutukset vähentyvät

Huomioita ja havaintoja

Ilmastovaikutusten vähentäminen vaatii kannustimia ja investointeja uusiin ratkaisuihin. Etelä-Savossa yrityksillä on halua kehittää kestäviä toimintamalleja, mutta ne tarvitsevat tukea teeman edistämiseen. Luonnon kantokyvyn vahvistaminen ja ilmastotavoitteiden saavuttaminen edellyttävät kannustimia ja investointeja uusiin teknologioihin, kiertotalouteen ja kestävään tuotantoon. Etelä-Savossa vesistöjen ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on erityisen tärkeää, ja yritysten mahdollisuuksia kehittää ja ottaa käyttöön innovaatioita tulee tukea sekä rahoituksen että sääntelyn keinoin.

Strateginen tavoite 2: Luonnon monimuotoisuus lisääntyy ja luonnontila paranee

Huomioita ja havaintoja

Etelä-Savossa vesistöjen ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on erityisen tärkeää. Strategian tulee huomioida alueelliset erityispiirteet ja tukea luonnon tilan parantamista.

Strateginen tavoite 3: Ravinnepäästöt vähentyvät ja peltojen vesitalous paranee

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 3.4: Ruokakulttuuri ja hyvinvointi

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.4. Ruokakulttuuri ja hyvinvointi

Ruokakulttuurin ja hyvinvoinnin edistäminen vaatii yhteistyötä koko ruokajärjestelmän toimijoiden välillä. Kotimaisten ja paikallisten tuotteiden käyttöä sekä ruokamatkailua ja elintarvikealan palveluinnovaatioita tulee edistää. Etelä-Savossa puhtaat raaka-aineet, lähiruoka ja ruokamatkailu ovat merkittävä osa alueen identiteettiä ja elinvoimaa. Julkisten hankintojen kriteereissä on huomioitava kotimaisen ja alueellisen ruuantuotannon tukeminen.

Strateginen tavoite 1: Kotimaisten elintarvikkeiden käyttö lisääntyy ja ymmärrys ruokajärjestelmästä vahvistuu

Huomioita ja havaintoja

Kotimaisten ja paikallisten tuotteiden käyttöä tulee edistää. Julkisissa hankinnoissa on tärkeää huomioida kotimaisen ja alueellisen ruuantuotannon tukeminen.

Strateginen tavoite 2: Mahdollisuus terveelliseen ruokaan lisääntyy

Huomioita ja havainnot

-

Strateginen tavoite 3: Ruoka on osa rikasta ja elävää ruokakulttuuria

Huomioita ja havainnot

Ruokamatkailu ja elintarvikealan palveluinnovaatiot vahvistavat ruokakulttuuria. Etelä-Savossa nämä ovat osa alueen elinvoimaa ja identiteettiä.

Strateginen tavoite 4: Yhteisöllisyys ruuan ympärillä kasvaa ja vahvistaa hyvinvointia

Huomioita ja havainnot

Strategian toimeenpanossa tulee panostaa osaamiseen, tutkimukseen ja yrittäjyyden edellytyksiin. Investointikyvyn vahvistaminen, innovaatioiden pilotointi ja yritysten välinen yhteistyö ovat keskeisiä ruokajärjestelmän uudistumisessa.

Luku 4: Kehitettävät valmiudet

Huomioita ja havainnot lukuun 4 Kehitettävät valmiudet

-

Muuta kommentoitavaa

Muita huomioita strategiasta.

Etelä-Savon Yrittäjät ry kiittää mahdollisuudesta lausua Kansallisesta ruokastrategiasta 2040. Strategialuonnos on laaja ja kunnianhimoinen, ja siinä tunnustetaan hyvin ruokajärjestelmän merkitys koko yhteiskunnan, elinkeinoelämän ja alueiden elinvoimalle.

Pidämme tärkeänä, että strategian toimeenpanossa panostetaan osaamiseen, tutkimukseen ja yrittäjyyden edellytyksiin. Investointikyvyn vahvistaminen, innovaatioiden pilotointi ja yritysten välinen yhteistyö ovat keskeisiä ruokajärjestelmän uudistumisessa myös Etelä-Savossa. Hallinnon rooli aktiivisena mahdollistajana ja sääntelyn kehittäjänä on ratkaiseva.

Yhteenvetona korostamme, että strategian tavoitteet saavutetaan vain, jos yritysten toimintaedellytykset, alueellinen elinvoima ja yrittäjyyden kannattavuus ovat keskiössä kaikissa toimenpiteissä – erityisesti Etelä-Savon kaltaisilla alueilla, joissa maaseudun elinvoima ja monipuolinen yritystoiminta ovat koko ruokajärjestelmän perusta.

Loukiainen Heidi
Etelä-Savon Yrittäjät